

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v učravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celotna naročnina je 50 Din. polletna 25 Din. četrletna 13 Din. Cene inseratov po dogovoru

PONEDELJSKI**SCOVENEC**

Uredništvo: Kopitarjeva ul. 6/III
Telefon št. 2050 in
2996. — Rokopisi
se ne vračajo

Uprava: Kopitarjeva ulica štev. 6
Poštni ček. račun.
Ljubljana 15.179.
Telefon štev. 2549

,,Vzgojna“ načela marksistov**Boga ni, vera pa je samo pravljica****Na ta temelj so si boljševiki v Mehiki zgradili svojo socialistično šolo**

Pariz, 18. novembra. b. »La Croix« objavlja sklepe >10. proletarskega kongresa rdečih strokovnih združenj, ki je pred izbruhom zadnjega preganjanja katoliške cerkve zboroval v Mehiki. Zborovanju je prisostvovalo 1200 marksističnih in komunističnih učiteljev. Kongres je sklenil rezolucijo v 12 točkah in v njih obrazložil svoje vzgojne cilje, ki naj jih uveljavlja mehiška država po vseh osnovnih in srednjih šolah, kar se je dejansko tudi zgodilo, ko je vlada sprejela tako imenovano »socialistično vzgojo« kot temelj vsega pouka v mehiških šolah. Točke sprejetje na kongressu boljševiških učiteljev so v dobesednem prevodu sledete:

1. Dodač je bil otrok žrtve starejšem, to je: duhovnikov, staršev in učiteljev.

2. Rdeča strokovna združenja vam z ognjeno črto kažejo pot v boljšo bodočnost, poslušajte jih in delajte.

3. Socializem ne vsiljuje ničesar, on brani svobodo in želi, da bi jo vsi ljubili.

4. Učitelji in profesorji so člani podjetja, ki mora iskati zaščite in zaslombe pri junakih na polju in v tovarni, če hoče, da se popolnoma uničijo razredi parazitov, to so: duhovniki, meščanstvo in izobraženstvo.

5. Ker pa vse učiteljstvo še ni pravilno razsvetljeno in je nevernost, da bi se nekatere hoteli hliniti, velika, bodo delavci nastavili svoje vohune, ki bodo skrbeli, da bo socialistični pouk na šolah zares izveden na celi črti.

6. Ker pa obstaja poleg uradnega učiteljstva že tajno učiteljstvo: to so duhovniki in družine, je nevernost, da se bodo ti trudili na vse načine, da zrušijo podvige novega socializma. Zato zahtevamo, da naj si država z zakonom osvoji otroka od 5. leta starosti naprej.

7. Vsi šolski otroci morajo prebivati po en dan na teden v kakšni javni tovarni, en dan edensko pa na kakšni kmetiji, da se tako navadijo na življence.

Blatenje staršev

8. Otroku je treba odvzeteti čuvstveno odvisnost od svoje družine. Zato jih bomo učili, naj nikar ne spoštuje ali ljubijo one, ki se jim vsiljujejo in trdijo, da so zanje kaj žrtvovali s tem, da so jih dali življenje. Saj s tem niso doprinesli nobene žrte, marveč so le sami uživali.

9. Vse zlo, ki leži nad človeštvo, tzhaja od duhovnikov, ki povsed pripavljajo delavca in žemeta na to, da ga potem drugi izkorisčajo, ker jih navajajo k temu, da verujejo v neko večnost in v večno pličilo, v katero nobeden več ne verjame.

10. V zgodovini Mehike je imelo duhovništvo tri velike zločinske pomočnike: Uturbina, ki se je boril proti Hidalgu, generalu Diazu, ki je preganjal »rdečo reformo« in Viktoriju Huerta, ki je bil naoprotik Madere.

Blatenje vere

11. Papež in skofije so neverni reptili. Zato je neobhodno potrebno, da izginejo.

12. Boga ni nikjer, vera je samo pravljica, sveto pismo pa knjiga laži.

13. Dol z onimi učitelji, ki niso z nami, dol z meščanstvom, dol s hinavskimi vseučilišči!

14. Odslej ne poznamo več malikov, odslej ne pripoznamo več staršev, odslej ne spoštujem več nikogar, niti Boga, niti koga drugega.

Manj hvale a več

Aromatina

v klobase, pa bodo Vaši gostje bolj zadovoljni.

Zavodništvo otrok

Ta načela so v Mehiki uzakonili in zakon tudi takoj začeli izvajati. Dogajale so se strahote sivari. Kar pre dne po proglašitvi šole, pouka po zgoraj navedenih smernicah, so peljali cele razrede malih otrok v porodnišnice, kjer so jih prisili, da so prisostvovali porodom, »da zgubijo spoštovanje do staršev«, in so počenjali še druge ogabnosti. To je ljudstvo tako razburilo, da so celo svobodomske krogli potegnili s katoličanci ter povzročili besne demonstracije po vsej državi proti vladi, ki počenja nad mladino ogabnosti, kot se niso dogajale niti v boljševiški Rusiji.

Nemški fašizem pa odobrava zverinство mehiš. boljševikov

»La Croix« objavlja v zvezi z gornjimi »vzgojnimi načeli« boljševikov blagohotno razlag, ki jo je prineslo glasilo nemškega narodnega socialističnega »Völkischer Beobachter«, ki piše o socialističnem šolskem zakonu v Mehiki sledete:

Hitler o Posaraju:**Blazna je misel na vsako nasilje**

Pariz, 18. novembra. AA. Havas poroča: Daneski »Matin« piše, da je državni kancelar in vođitelj Nemčije Adolf Hitler sprejel francoskega poslanca in uglednega člena zveze bivših bojevnikov g. Goya in pariškega občinskega odbornika g. Monnierja. G. Goy in Monnier, pravi »Matin«, sta govorila s Hitlerjem celi dve uri. V tem razgovoru je državni kancelar dejal med drugim:

Ne more biti nikakor stvarnih nesporazumov med Francijo in Nemčijo. Sedanje težkoče izvirajo iz Posarskega vprašanja. Blazna je že sama misel, da bi moglo Nemčiji priti na um, da s kakšnim nasiljem onemogoči plebiscit. Kategorično izjavljajo, da se bomo podredili izidu glasovanja.

Dalej je g. Hitler dejal, da nima Nemčija nikakih osvajalnih zahtev proti zapadu v smeri krajine, kjer prebiva narod nemškega materinskoga jezika, kjer je gostota naseljenosti 237 prebivalcev na kvadratni kilometr. (Ta gostota je v Alzaciji in Loreni.) Tako zahteve bi le še poslabšalo položaj Nemčije. Mi, ki smo bili v vojni, je rekel Hitler, se zadostili zavedamo, kako se je treba varovati novih vojnih grozot. V svetovni vojni je propadla elita našega in vašega naroda, ne more se pa reči, da bi bile povojne krize priante tudi zmagovalcem. Delati moramo za ustvaritev novega družabnega reda. Ce se bi Nemčija in Francija sporazumeli, bi izginila mora, ki danes prisiska svet, in nastali bi psihološki pogoji za splošno zboljšanje gospodarstva v Evropi. Od naših dveh narodov je odvisno, ali se bo ta sen uresničil. Mislim, da bivši bojevnikni ne bodo odpovedali svoje pomoči, da vsemu svetu pribore mir.

Zeneva, 18. novembra. b. Po zadnjih vesteh se potrijeva, da se je po posvetovanju predsednika Sveta Zveze narodov sklenilo, da se odobri zahteva predsednika saarskega odbora trojice Aloisia, da se izredno zasedanje Sveta Zveze narodov odgodi za par dni. Za sedaj še ni točno določen dan, kdaj bo ta seja. Po nadaljnjih vesteh iz Rima so nastale gotove nepredvidene težkoče v posvetovanjih odbora trojice in finančnega odbora Zveze narodov in se zdi, da ne bodo končali svojega dela pred koncem prihodnjega tedna. V saarskih razgovorih v Rimu so v glavnem razpravljali o finančni strani saarskega vprašanja po plebiscitu.

Saarebruck, 18. novembra. b. Češkoslova-

ška vlada je šolsko vzgojo poenostavila. S tem je hotela mladino rešiti iz okrov praznovanja ter jo vzgajati na temelju znanstva. Ta reforma šolske vzgoje pa se ne more imenovati brezbožna in nikakor ne zastoji imena kulturne božnosti, ker iz nje ne izhaja nobeno pregašanje verskega. Svoboda vesti ostane v Mehiki neoskrivena. Toda potrebo je bilo, potegniti dobro črto med vero in med duhovniki. Tudi zapiranje cerkva še ni nikako pregašanje, ker je samo začasno in ker je na drugi strani bilo potrebo izmed neštetnih cerkva, ki jih je postavil delavski znoj, nekatere ločiti in jih drugače koristno uporabiti. Socialna reforma v Mehiki je torej končnoveljavna, a je lažljivo, če kdo trdi, da bo vodila v boljševizem.

Tako piše glasilo narodnega socializma v Nemčiji in je tem zopet potreba, da sta boljševizem in narodni socializem brata od ene in iste matere. Reforme v Nemčiji in v Mehiki vodijo v isto smer in k istemu cilju: da iz kulturnega kristjana načrtajo podivjanega pogana.

Tajna vojaška pogodba med Anglijo in skandinav. državami

Berlin, 18. nov. TG. Berlinski listi vztrajajo pri mnenju, da je Anglija sklenila tajno vojaško obrambno pogodbo z Nizozemsko, Švedsko in Norveško in je bil to namen potovanja lorda Edena v skandinavske države. Namen pogodbe je, braniti severno in baltiško morje in dovoliti angleškemu brodu, da te vode nadzira. Sedaj govorijo, da bodo imenovane države, ki se jim bo nemara pridružile se Danska, sporazum razširile s tem, da mu bodo dodale tudi pogodbo o sodelovanju letalstva vseh štirih držav pri obrambi proti sovrazenemu napadalu.

Francosko poslanstvo v Belgradu povišano v veleposlanstvo?

Berlin, 18. nov. m. »Berliner Tagblatt« objavlja vest, ki jo je dobil od svojega pariškega dopisnika, da se v francoskih političnih krogih govorja o večjih spremembah v francoski diplomaciji. Med temi krogji se vzdržujejo tudi vesti, da bo francoska vlada povišala francosko poslanstvo v Belgradu v veleposlanstvo. Nadalje se vzdržujejo vesti, da bo sedanji francoski poslanek v Berlinu François Poncet imenovan za generalnega tajnika v francoskem zunanjem ministru. List pa ne piše, kdo bo zasedel poslanško mesto v Berlinu.

Izsledovanje atentatorjev

Praga, 18. nov. Kakor znano, je češkoslovaška policija 9. oktobra 1934 arretirala nad 100 sumljivih oseb, proti katerim se vodi najstrožja preiskava, da se ugotovi, če niso v kaki zvezi z marješkim atentatom. Ce se bo ugotovilo, da imajo kolikaj vzev z marješkimi atentatorji, se bodo vse krive izročili francoskim oblastem. Veliko aretiranih oseb je imelo potvrdjene potne liste. Radi tega češkoslovaške policejske oblasti vršijo stalne razricje po vsej državi. V hotelih je poostrena kontrola nad vsemi tuji, politični emigranti pa se morajo odseči stalno javljati pri policejskih upravah. Po sklepnu ministrskega sveta se bo v najkrajšem času predložil parlamentu tudi poseben zakonski načrt za poostreitev kontrole nad tuji. Zakonski načrt bo določil tudi posebne ostre odredbe o izdajanju potnih listov.

Schuschnigg v Rimu**Dve zdravici tri prijateljstva****Vabilo Srednji Evropi, da se pridruži italijanski trozvezi**

Rim, 18. nov. AA. Predsednik italijanske vlade Mussolini je senci priredil svečano večerje na čast avstrijskemu kanclerju dr. Schuschniggu in zunanjemu ministru Berger-Waldenegg. Večerji se prisostvovali avstrijski poslanek pri Kvirinalu, člani spremstva avstrijskih državnikov in več italijanskih visokih uradnikov iz zunanjega ministarstva. G. Mussolini in dr. Schuschnigg sta na tej večerji izrekla dve topli zdravici. G. Mussolini je v svojem govoru med drugim dejal:

Naučnost vaša ekselencije v Rimu je nov doček prijateljstva, ki zdržuje naši dve državi in težkoče, da se po rešenih nekaterih stolnem problemih. Ti odnošaji se lahko tudi še dalje razvijajo, ker so poslavljeni na zanesljive temelje vzajemnih interesov in idealov, počeni z zemljepisno sosečeno pa preko istovetne politike miru in pravice do tradicionalnih gospodarsko-prometnih zvez in želje po vzajemnih kulturnih stikih. Nedavni dogodki, ki jih je italijanski narod spremjal z globoko presvetojenostjo, so se bolj okrepili odnos med obema državama. Izkustvo zadnjih let je dokazalo, da prijateljstvo med obema državama popolnoma ustreza potrebam evropske solidarnosti. Očitno je, da to prijateljstvo ne stremi po tem, da bi otezavalo ali oviralo ustvarjanje prijateljih odnosov z drugimi državami. Ob takšnem pojmovanju in ocenjevanju naših interesov se je razvil cel sistem gospodarskih in kulturnih sporazumov med Italijo, Avstrijo in Madjarsko, ki so, če priznajo njihove dolečbe, odprtvi vsem državam, ki stremi po istih idealih in istih ciljih.

Zvezni kancler dr. Schuschnigg se je na Mussolinijevem zdravico predvsem zahvalil v imenu Avstrije in dejal:

Obutili smo potrebo sprito težkih razmer, ki jih je Avstrija moral letos preživeti, in težke izgube letosnjega leta, da se še enkrat zahvalimo vaši ekselenciji za polno razumevanje in podporo,

Ozadje belgijske krize**Nočem vlade kanonov****Belgijski kralj je odklonil vladno listo, v kateri so zavzeli predstavniki bank in industrije vsa gospodarska področja**

Bruselj, 18. novembra. b. Javnost je le malo izvedela o pravih vzrokih, zakaj se Jasparju ni posrečilo sestaviti nove vlade, ko je nosil že listo ministrov s seboj in je bilo gotovo, da bo sprejeta. Jaspar je bil z listo pri kralju in v dramatičnem razgovoru je mladi kralj Leopold listo odklonil. Jasparju vzel mandat za sestavo nove vlade in poklical k sebi Theunisa. Zakaj? Zato, ker kralj pod nobenim pogojem ni maral pristati na to, da vstopi v vlado trije največji kapitalistični predstavniki Belgije. »Jaz nočem vlade kanonov,« je kralj dejal, ko je odslovil ministra Jasparja. Med imeni, ki jih je Jaspar predlagal in ki jih kralj ni maral, se nahajajo baron Franqui, generalni predsednik največje belgijske industrijske banke »Société Générale«, nadalje Camille

Gutt, ki je bil desna roka guvernerja Franquia v imenovanih banki in slednji Joassart, ravnatelj največjih tovarn za oružje v Belgiji ni mogel odobriti. S tem je mladi vladar v Belgiji prvič zelo energično povedal, kaj on misli o visoki finančni, ki ji noče dovoliti, da bi vplivno posegal v državni življenju, ki naj ostane svobodno in v odgovornosti enako razdeljeno na vse plasti belgijskega naroda.

Kralj Viktor Emanuel potuje po italijanskih kolonijah v Afriki. Naša slika nam kaže kralja pri prihodu v Somalijo v Vzhodni Afriki.

Zadoščenje za marsejski zločin

Vsa Francija podpira našo pritožbo

Madjarska pripravlja protiprtožbo, da napravi zmedo

Pariz, 18. nov. m. Vsi francoski politični in diplomatski krogi, kakor tudi vse časopisje posvečene naprej veliko pozornost koraku jugoslovanske vlade pred Zvezo narodov zaradi marsejskega atentata. Tako vse jutranje pariško časopisje brez ozira na svoje politično obesje obširno komentirajo eventuelno posledico jugoslovanskega koraka v Ženevi ter pri tem poudarja, da se Jugoslavija, ki je po 9. oktobru ohranila svojo hladnokrvnost ter zavzela stvarno dostojanstveno stališče, ne more in ne sme zameriti, pa naj se zgoditi kar hoče. To, kar zahteva Jugoslavija, je, da ženevska mirovna ustanova javno obudi akcijo terorističnih topov in njih zasečnikov, ki je naletela na odsodbo vsega civiliziranega sveta. Posebno Francija, tako podpira jutranje francosko časopisje, ki je ohranila stare tradicije pravčnosti in človekovanja, mora biti povsem solidarna z Jugoslavijo. Jugoslavija zahteva, da Zveza narodov od svoje strani ugotovi odgovornost Madjarske za zločinske podvige neodgovornih topov ter da velesile uvidijo, kako upravljenci so bili prejšnji koraki Jugoslavije proti temu, da Madjarska tolerira teroristično delovanje neodgovornih elementov. Francosko časopisje na ta način komaj prikriva svoje nezadovoljstvo proti Madjarski.

Iz Ženeve že prihajajo vesti, da pripravlja Gömbösova vlada protestno noto, v kateri navaja žikanec madjarskim državljanom na jugoslovanskem ozemju. Poseben dopisnik »Jourac« v Ženevi

je poslal davi svojemu časopisu poročilo, da je bila ta madjarska nota po njegovih informacijah izročena že včeraj generalnemu tajniku pri Zvezni narodov Avenolu. Ta vest, ki pa uradno še ni bila potrjena iz Ženeve, je izvala v tukajšnjih političnih diplomatskih krogih pravo zadevanje in sezancijo ter se tolmači, da namerava madjarski zunanj minister Kanya nekoliko ublažiti razpoloženje, ki ga bo v Ženevi in po vsem svetu povzročila podrobna obtožba Jugoslavije proti Madjarski. Na isti način tolmačijo smisel te problematične madjarske note tudi nekateri drugi jutranji pariški listi. Neki francoski politiki, ki je bil že večkrat član vlade, je izjavil, da je vse svetovno mnenje prepričano, da je do gotove meje odgovorna za marsejski zločini Madjarska in da bo zato vložila nekako pritožbo. Splošno se tudi misli, da je sicer Bu-dimpešta v svoji prednosti predale.

Pariz, 18. nov. c. Laval odpotuje jutri zvečer v Ženevo. Laval se je za to potovanje odločil šele v zadnjem trenutku, ker je misli v Ženevo potovati sele koncem tedna. Na začetku dnevnega reda je namreč Posarje in bi pri tej debati zastopal Francijo njen delegat Massigli. Vendar pa je Laval sklenil, da odpotuje zaradi tega, da se udeleži žalne seje za pokojnima kraljem Aleksandrom in Barthouinem. Ne ve se še, če bo Laval v sredo že zopet v Parizu ali pa se bo vrnil sele koncem tega tedna.

Iz boja proti jetiki**Zborovanje Osrednje protituberkulozne lige**

Ljubljana, 18. novembra.

VOLITVE

so bile izvršene z vzlikom in soglasno. Listo je predlagal g. Miro Jersič. Za predsednika je bil izvoljen ponovno dr. Bohinjec, v odbor pa gospodje: Rado Čelešnik, dr. Franc Debevec, dr. Oton Fettich, dr. Alfonz Levičnik, inž. Rado Lah, Evgen Lovšin, dr. Laco Mastnak, dr. Robert Neubauer, dr. Ivo Pless, Filip Uratnik in še en član, ki ga delegira najstarejša protituberkulozna liga, to je mariborska. V nadzorstveni odbor so bili izvoljeni: šefzdravnik dr. Zaje, dr. Tičar in ravnatelj Skubec.

Pri slučajnostih je predlagal dr. Neubauer, da izbere liga za svojega častnega člena zaslужnega borce proti jetiki univ. doc. dr. Matka iz Maribora, kar je bilo soglasno sprejeto.

Za socialen spomenik pokojnemu kralju

K besedi se je oglasil dr. Franc Debevec, ki je izjavil:

»Naša ožja domovina namerava postaviti dobrodošen spomenik blagopokojnemu kralju-vitezu. Kaksen budi ta spomenik? Kakšen naj bo, da bo res najlepši, najbolj trajen, najbolj koristen, da bo vedno znova sedanje in bodoče robove spominjal na velikega pokojnika? Da bo opozarjal na njega duhovno veličino, zlasti na njegovo najbolj humano, naenameno srcu najboljše prizadevanje: za narodni in mednarodni mir?«

Najlepši simbol in pomnik mu nedvonomo postavimo v ustavljeno na socialnem polju, ki bi prisla v prid baš najhbednejšim med nami: za jetiko obolenim nepremožnim in revnim ljudem.«

Dolga leta že opozarjam na katastrofalno posmanjanje bolniških prostorov za izolacijo in zdravljenje tuberkuloznih. Dan na dan se dogajajo radi tega pretresljivi prizori, ko bolniški težko muklo in z zadnjimi dinarji prihajajo do bolnišnice, kjer so žal nadavno odklonjeni, ker ni prostora. Dogaja se, da odprt bolnijetiški hiralej *hoodjo od hise do hiše*, po živilkah, tam jedo, prenocejo in trosijo kužne kali. Stevilni nezdravljivi tuberkulozni brezdomci (onemogoči bolne služkinje, delavci, v domovine pogumni rojaki-izseljenci, zanemarjeni nezakonski otroci, razni uboži itd.); vsi ti pod milim nebom nimajo prostora, da mirno ležejo in se zdravijo, oziroma vsaj v nezdravljivosti primerno negujejo. Vsako leto umrje v naši ožji domovini za jetiko nad 2500 ljudi, najmanj 10.000 je kužno bolnih; a zdravljenju potrebnih pa še nekužnih za okoloje je več deset tisoč. Najmanj 2000 je jetično nezdravljivih hiraleev.

Kje, kam bomo razmestili vse te bolne nesrečne? Nimamo nobene popolne bolnišnice, nobenega zavetišča zanje.

Ogromna večina tuberkuloznih je nepremožnih, saj je jetika bolezen bede in telesne oslabljosti.

Zdravilišča v planinah ali ob morju so koristne ustavljene, želimo jih pri nas čim več, saj jih je premožno. Njih oskrba pa je zvezana z dva do trikrat večjimi stroški kot v cenenih bolnišnicah. Srednji stan, proletarijat, s svojimi sredstvi tja ne more.

Ta čas pri nas ni bolj perečega socialnega problema, kakor izolacija in zdravljenje stevilnih nepremožnih tuberkuloznih ter oskrba nezdravljivih jetičnikov.

Že mnogo smo zamudili v tem oziru; prenimo jih leži v hladnem grobu, ki bi še živelih, da so se mogli pravočasno zdraviti. Nadomestimo torej vsaj deloma zamujeno. V spominu na blagopokojnega viteškega kralja, ki je padel kot tragica zvezba na poti za utrditev miru kot osnovi ljudskega blagostanja, a hkrati v resitev in zatočišče bedenemu, po kužni bolezni ogroženemu človeštvu postavimo Dom (bolnišnico) za pljueno bolne v Ljubljani. To bo najlepši in najboljši spomenik blagopokojnemu kralju-vitezu.«

Dr. Neubauer je k gorovu dr. Debevecu, ki je bil sprejet z navdušenjem, predlagal, naj se izvoli poseben odbor, ki bi stopil v stik z odborom za postavitev spomenika, tako, da bi se izjavila zamešel o ustanovitvi protituberkulozne bolnišnice kot najbolj primernega spomenika pokojnemu kralju. — Predsednik Zdravniške zbornice dr. Alija Kosir pa je naglašal kot član spomeniškega odbora, da namerava odbor postaviti v Ljubljani likovni spomenik pokojnemu kralju in da bi bil zaradi tega potreben poseben odbor v okvirju protituberkulozne lige za postavitev bolnišnice. Z osnovanjem tega odbora je bil nato pooblaščen upravni odbor.

Obsežno in lepo poročilo o uspehih protituberkuloznih dispanzerjev je podal ravnatelj Higijenskega zavoda dr. Petrič, zelo prepravično predavanje o tuberkulizi na kmetih pa je podal šef-zdravnik Golinik dr. Neubauer.

S tem je bil dnevni red zaključen in občni zbor je nadvse važne organizacije je bil ob 13 zaključen.

Pogreb dveh mladih žrtev planin**Ob straži gora, ko je padal mrak... Ob polsedmih zvečer so v Solčavi pokopali Jezerška in Černičeve**

Kamnik, 18. novembra.

Ponesrečena planine Jožeta Jezerška in Emo Černičeve so v soboto prenesli izpod Brane v Solčavo v Logarjevi dolini in ju ob pol 19 položili k večnemu početku na tamkajšnjem pokopališču. Osemčlanska ekspedicija, ki jo je delegiralo SPD za prenos obeh ponesrečenjev v dolino, je odšla znotraj Kamniške Bistrice na Sedlo. Zaradi težavne poti ni vzel s seboj nosil, ampak se je odločila, da bo kar pred Okrešljem napravila zasilne nosilke.

Na Sedlu so ekspedicijo pričakovali Kamničani Karel Biško, Pavle Kemperle in člana

prve ekspedicije Sipo Kolman in Franjo Učkar,

ki sta se zvečer vrnila preko Planjave s Korosice.

Ta dva sta povedala, da sta sledi

z odkopom žrtev žalihajočo opačo Konj.

Konj sta v knjigi našla podpis Jožeta Jezerške in Černičeve. Sledovi so ju vodili do Korosice in se naprej na Ojstrico, ker pa je v noči od četrtega na petek zapadlo do 25 cm snega, nista mogla več najti nobene zanesljive opore, da bi z gotovostjo trdila, kje sta šla mlada planinca. Pregledala pa sta vsa pota in zvečer prišla do Sedla, kjer sta jima Biško in Kemperle povedala, da so ju že našli.

Kamničani, ki so na Sedlu čakali ekspedicijo, so bili že v strahu zaradi naslednjega dne, ker je po jasnom dnevu pričela zvečer divljati nevihta, med katere je bil dež, da je kar bobnalo po skalnih globelih. Zjutraj pa se je zopet razpenjalo nad planinami jasno nebo, sneg je v dežju izginil in ekspedicija je kmalu prišla do Sedla. Vseh 12 mož se je nato skupno podalo po okrešljski poti. Pot po tej strani pa je bila nevarna, ker je nastala po dežju poleđina, preko katere so mogli le previdno in počasi napredovati. Ko so prišli do trupel obeh ponesrečenih planinov, so ju dvignili iz snega in zavita v rjuhi položili na nosila, da ju prenesijo v dolino. V snagu so našli že Jezerško nahrbtnik, iz katerega se je raztreslo pri padenju nekaj maleknosti. Nasli so se planinsko legitimacijo, klobuk in kapo ter nahrbtnik, ki je bil last Eme Černičeve.

Nosači so okrog 13 krenili od kraja nešreče proti Okrešlj. Hoditi so morali po str-

mih plazovitih dréh in ledeni snežičeh, da so prišli v poševni smeri na okrešljsko pot, s katere sta padla oba turista. Hoja navzdol je bila precej naporna tudi za izkusene gorske vodnike, kakor sta brata Peter in Lojze Erjavšek, oskrbnik bistriškega doma Peter Uršič in drugi. Po petih urah so prinesli trupli v Logarsko dolino do Plesnika, kjer je že čakal kamniški avtobus, s katereim so se pripeljali oče pokojnega Jezerške in Emme brata Slavko in Jože, dalje prof. Rudolf Kropivnik, Janez Puh in tajnik kamniške podružnice SPD g. Maks Koželj, ki je zastopal tudi Osrednji odbor in pomagal svojemu pri ureditvi potrebnih formalnosti zastran prenosa in pogreba. Iz Gorjatega grada sta prispele okrajni načelniki g. Matko Kandžić in sodnik g. dr. Viktor Prohinar, ki sta nudila svojo pomoč. Med potjo so že uredili vse potrebno zaradi izkopa jam in pogreba, pri Jezerškovem prijatelju in znance iz mornarice g. Klemenšku pa so naročili krste. Pri Plesniku je sprejel trupli nesrečnih mladih žrtev planin avtobus in ju prepeljal do Solčave, kjer se Jezerška in Černičeve položili v krsti, ki so ju domačini okrasili z zelenjem in krizantemami.

Ker se je po vsej okolici kmalu izvedelo, da bo pogreb še isti dan zvečer, je prišlo mnogo ljudi iz Solčave in okolice. Preden so krsti dvignili, so pevci zapeli »Vigred«, nato pa je krenil proti pokopališču tužni mrtvinski sprevod. Zvon je žalostno odmeval v noč, po poti pa so pogrebei v temi spremljali obe krsti v prezgojni grob. Vsi so korakali s prizganimi svečkami v rokah. Pogrebne obrede je opravil g. župnik Leopold Arko iz Solčave, pevci pa so ob odprtjem grobu zapeli še zadnjo žalostinko. Ko so ob pol 19 polagali krsti v grob, so bile v globoki žalosti in ginjenosti solzne vse oči. Tako ginljivega pogreba še niso imeli v Solčavi. Trajčeni žrtvi planin, Jožeta Jezerške in Emo Černičeve so položili v skupen grob. Po pogrebu se je nato še g. Kozelj v imenu Osrednjega odbora SPD zahvalil prebivalcem v Solčavi, g. okrajnemu načelniku, g. župniku in vsem za dragoceno pomoč, nakar so se sorodniki pokojnih planinov in vsi reševalci

**Delitev Abesinije
Razburjenje med vsemi plemeni**

Asmara, 18. novembra. c. Glasovi glede morebitne delitve abesinskoga cesarstva so v vsej vzhodni Afriki izvili silno razburjenje. Med etiopskimi plemeni so se začela premikanja, ki zmenljiv napovedujejo velike dogodke. Tako je danes skupina Etiopcev v Asmari napadla poslopje italijanskega konzulata in porušila vse poslopje. Italijanska vlada je naročila svojemu poslaniku, da vloži pri vladni krizi v Adis Abebi protestno noto in da obišče tudi cesarja Haile Selassieja in osebno izraziti nerazpoloženje italijanske vlade.

Finska-Rusija

Moskva, 18. novembra. b. Poroča se, da je posebna finska delegacija obvestila sovjetsko vlado, da je finski parlament sprejel protokol in istočasno podaljal pogodbo o nenapadanju med Finsko in Rusijo, ki je bil podpisani 7. aprila 1934 v Moskvi.

Osnovni šolar razstavlja

Belgrad, 18. nov. m. Kulturni Belgrad je imel danes svojo posebno senzacijo. V prostorih tukajšnjega francoškega kluba se je namreč otvorila razstava Ivice Filakovica, učenca L razreda ljudske šole. Mladi slikar je razstavljal svoja dela, ki jih je naslikal od 3 do 7. leta. Razstava je otvorila s primernim nagovorom pesnik Tartaglia.

Mariborski in ljubljanski drobiž

Maribor, 18. novembra.

RAZSTAVA LJUBLJANSKIH UMETNIKOV

Pomemben kulturni dogodek je otvoritev razstave ljubljanskih likovnih umetnikov, ki jo prireja A. Kos v Kazinski dvorani. Otvoritev je bila danes ob 11. G. Kos je priredil prvo razstavo ljubljanskih slikarjev lani ter vzbudil z njim znatno pozornost. Dela, ki jih razstavlja letos, so v mnogom močnejša od lanske. Primerno je, da se razstava ljubljanskih umetnikov v Mariboru vrši sočasno z razstavo mariborskih slikarjev v Ljubljani; vezekar bo to vplivalo na poglibitev kulturnih vezi med Mariborom in Ljubljano. Ker namerava razstaviti v Mariboru, bo tudi med obema razstavama zanimivo povezano, ki bo ugodno uplivala na vzbujanje zanimanja za slikarsko umetnost v našem mestu. — V Mariboru razstavljajo slikarji: M. Gaspari, R. Jakopič, M. Jama, Fr. Klemenčič, D. Inčiostri, A. Širk, H. Smrekar, A. Sodnik-Zupanec, M. Sternen, F. Zupan ter kiparji: Fr. Gorše, T. Kos, P. Loboda, N. Pirmat in L. Zaje. Dominira na razstavi Matija Jama po številu in kvaliteti svojih del. Jama razstavlja sedaj sploh prvič v Mariboru. Zanimiv je, da Sternen, posebno pozornost pa vzbujajo plastike, ki jih tudi v takem številu še na nobeni mariborski razstavi nismo videli. Razstava bo odprtja do 3. decembra in njen obisk toplo priporočamo.

Barake v plamenih. V Frankopanovi ulici 4 se je na dvorišču vnela lesena baraka, last kralja Josipa Furmana. Ogenj je opazil stražnik, ki je naglo preskočil ograjo ter se mu je že pravčasno posrečilo, da je ogenj pogasil in tako preprečil večji požar. Ogenj je nastal, ker se je vnel zabol, napolnjen z vročim pepelom.

Smrtna kosa. V bolnišnici je umrla v starosti 55 let vdova viničarja Kristina Petek. — Na Koroški 52 je umrla 61 let starca zasebnica Helena Jenčič. — V Pekrah je umrl ugledni posestnik Stefan Brezovnik. — Na počivališču.

Nesreča kolesarja začetnika. Včeraj popoldne

se je ponesrečil 53 letni pekovski pomočnik Alojzij Kotnik, stanujoč na Rimski cesti

Od Soče čez Zilo

Kraji, ki ne smemo pozabiti, da so slovenski

Pogled na Vrbsko jezero. — V ozadju Celovec, levo Poreč, desno Otok in Ribnica

Nečloveška metoda z našimi ljudmi

Gorica, 15. nov.

Nismo nacionalni šovinisti, ampak bi želeli pričinstvost in mir na vseh straneh. Nikakor pa ne moremo molčati k metodam, katerih se nekateri glasniki javne varnosti na Primorskem poslužujejo zoper naše slovenske ljudi. Take metode so v kulturnih državah že davno odpravljene, ker žalijo človekovo dostojanstvo ter odgrzojajo tudi avtoritet državnih organov. Toda slovenski ljudje na Goriškem jih morajo prenašati.

V Crnem vrhu nad Idrijo je tamošnji karabinjerski brigadir hotel iz osunljivenega Franceeta Lampega izsilil neko priznanje. V ta namen je svojega aretiranca tako pretepal, da so ga vsega potolčenega moralni prenesti domov v Zagreb, kjer leži in ga hodi zdraviti zdravnik iz Črnega vrha. Fant ne bo nikdar več popolnoma zdrav, čeprav je bil doslej močan po hrust. V imenu človeškega dostojanstva ugovarjamo proti takemu početju in pozivljamo italijanske oblastnike, naj ne gledajo mimo, kako podrejni organi ravnajo z državljanji slovenske narodnosti.

Ta slučaj, ki se je zgodil v Crnem vrhu nad Idrijo, ni osamljen. Sledil mu je prav kimalu žalosten dogodek v Štakiju na Krasu. Tam prebiva domačin Fran Rener. Tega je nekdo ovadil finančarjem, če da kuha žganje. Finančni stražniki so takoj šli na delo, hoteč prijeti Renerja in obkoliti njegovo hišo. Rener je videl finančarje in skočil v gozd, da bi se tam skril. Finančni organi pa so kar na lepem oddali za njim 4 strele. Rener je padel, zader in nogi. Prepeljal so ga v gorisko bolnišnico, kjer se mu je rana prisadila. Nato so ga peljali v tržaško bolnišnico, kjer so mu odrezali

nogo. Tako je Rener sedaj ob nogo, čeprav ni nič hudega storil. Ko bi ga bili v goriski bolnišnici zdravili kakor gre, bi bil zdrav. Sploh pa je tisto streljanje bilo nepotrebno. Saj Rener ni bil tihotapec. Zaradi lepšega so izvedli preiskavo, da je pri zasledovanju eden izmed finančnih organov padel, pri tem se mu je sprožila puška in zadela Renerja. Naj to verjamemo, kadar hoče, da se je puška kar širikrat sprožila! Tako se godi slovenskim ljudm!

Take metode dokazujejo stopnjo *sime culture izvrševalcev* in tudi njihovo sovraštvo do državljanov slovenske narodnosti. Saj se celo iz ust, ki bi morale širiti resnično kulturno, slišijo besede o izstreljenju. Nadzne čase razstole nove šole po vseh slovenskih vaseh. Vse te sole so v jenem namenom, Slovenec iztrbi. To »solski« izbornik javno povedal, ko so odpire: »Slovenec v Novem svetu nad Idrijo. Dejaj je: »Cež 10 let o slovenskem jeziku na tej zemlji ne bo več duha ne sluba in slišal se bo samo naš lepi italijanski jezik! To se sicer ne bo zgodilo, ampak oboroženi karabinerji in finančarji take besede po svoje razumejo.«

Duh, ki vlada v vrstah teh organov, ni ne viteški, ne kulturni. Zadnjiji je prišel na postaji Lupoglavo župnik iz Dolenje vasi, da bi potoval v Trst. Na postaji je spregovoril nekaj besed z domačini. To je slišal policijski komisar Pallance, ki je prišel k nam iz Sicilije. Planil je pred župnika in ga nahrulli: »Kedaj boš že nehal govoriti ta grdi in svinjski jezik!« Celo Italijani, ki so to slišali, so se stramovali takega kulturonosca. In če komisar tako dela, kaj naj potem pričakujete od njegovih podrejenih?

Tako postopanj vpije do neba.

Trst živi le še od spominov

Trst, 15. nov.

Trst ni več tisto, kar je nekoč bil. Ne more biti, ker je umetno in nenaravno odsekano od slovenskega zaledja, katero ga je gospodarsko in življenjsko plodilo ter mu dajalo rast. To je že kaj stara resnica. Zato se Tržaščanom že nad vse smešno zdi, če fašistično glasilo »Il Popolo di Trieste« ali drugi tržaški listi pišejo o Italijanstvu Trsta, ne vedo pa nič o njegovih mizerijah. Te dni pa se je tem gospodom vendar le primerilo, da so prisneli nekaj, kar so Tržaščani z naslado brali.

Nekdo je bil namreč tako predrenet v budben, da je v »Popolo« napisal dolg zgodovinski članek, kakor so tržaške ladje že pred 100 leti plute celo po Tihem oceanu, in sicer — kakor pisec ponosno poudarja — ne pod špansko ali portugalsko zastavo. Da tu zastava takrat tudi ni bila italijanska, to pisec previdno zamolči, kakor zamolči, da so bili mornarji ki so vodili ladjo »Fernando«, dalmatinski mornarji, torej Jugoslovani.

L. 1834 so tržaške ladje plute po Tihem oceanu, l. 1934 pa še tujih ladij ni v tih tržaških pristanih. To je bilančna fašistična politika za Trst in Tržaščane. Zgolj fašistična izkaznica ne bo nikomur pomagala.

Konfiniran je župnik upravitelj v Brigu v Istri, I. Barbiša.

Nagle smrti je umrl v Gorici župnik na Placuto, Anton Carrara. Ko se je vračal domov na Placuto, ga je zadela srčna kap. Prepeljali so ga v občinsko bolnišnico, ki je že med potjo izdihnil. Pokopalci so ga 13. t. m. z mrtvačnico, R. i. p.!

V Costaboni pri Kopru je umrl Anton Cerovac, katerega laški listi slave, češ da se je junaska upiral slovenskemu prodiranju v Istro ter je Italijanom ohranil njihove postojanke okrog Kopra. Rajnemu danj Gospod večni mir! Ne moremo pa si kaj, da ne bi omenili, kako ime rajnega — Cerovac — malo govori za italijanstvo Istre.

Rimsko izjemno sodišče za zaščito države je 13. t. m. sodilo zoper 14 obožencev, ki so bili obtoženi, da so organizirali proti-nacionalno stranko, da so pristopili k tej stranki in za njo delali propagando. Med temi 14 obožencemi je 6 takih, ki so se zaradi tega zločina proti italijanskemu državi že zagovarjali pred izjemnim sodiščem in so bili tudi že obsojeni. Ko so bili izpuščeni iz zapora, so svoje protifašistično delo nadaljevali. Vsi oboženci, ki so delali propagando proti fašizmu, so prisni Italijani iz Firence. Tam so doma, tam so organizirali in tam so jih prijeli. Dobili so do 10 let ječe, le eden je bil oproščen.

Fašistične izkaznice so jim odvzeli. »Il Popolo di Trieste« v svoji običajni rubriki »Disciplinari«

ukrepič poroča zoper o celi vrsti fašistov, ki jim je zvezno tajništvo odvzelo fašistične izkaznice. Zanimivo so razlogi, ki se ponavljajo v vseh takih sporiočilih: Fašist Saitta Frane iz Mui je »spokazal premašo fašističnega duha«. Fašistom Tiorotu Andreju, Milu Jakobu, Frane Petru in Caharju Dinu so odveli izkaznice s tole utemeljivijo: »Uživali so veliko čast, da so bili pripuščeni v fašistično stranko in so bili večkrat pozvani, naj urede svoj administrativni položaj. Ker tega niso storili, so tem pokazali, da nimajo nič fašističnega duha.« — Fašistu Leopoldu Sirci iz Dutovelja pa je bila odvzeta izkaznica, ker je zpremal razumel svoje fašistične dolžnosti. In to so objavljali dan in dan, kakov so tudi vsak dan razglasajo odsodbe pred posebnim sodiščem v Rimu.

Velik vihar je 12. t. m. razsajal v Gradežu. Voda je napravila veliko škodo na vseh napravah in lukri.

Kolesarja je povožil avtomobil. V puljsko bolnišnico so prepeljali hudo ranjenega Mateja Matoviča, starega 24 let, iz Sv. Lovrenca pri Pazinu. Ko se je 14. t. m. vozil s kolesom v Pulj, ga je podrl in poškodoval dirajoč avto.

— Poseben strokovni tečaj za hotelsko obravodstvo Vam nudi možnost, da si izpopolnite svojo izobrazbo in da si pridobite potrebljeno usposobljenost za službo v pogostinskih obratovalnicah kot pisarniška moč, blagajnčarka, portir, knjigovodja, ekonom, upravitelj itd. — Začetek tečaja 20. t. m. Vsa pojasnila daje Trgovski učni zavod v Ljubljani, Kongresni trg 2/II.

Gost: »Kje je moj goveji gobec?«
Natkar: »Oprostite, mislil sem, da ga že imate.«

*
»Kako gre vašemu sinu, gospa Klemševa?«
»Hvala, prav dobro! Sedaj je šel k gledališču.«
»Je-lj mogote? Kakšne vloge pa igra?«
»Se še ne more prav odločiti — zaenkrat nosi gledališkemu strojniku cigarete in kavo.«

*
»Če ne boste prenehali s svojimi neslanostmi, si bom moral zatisniti učesa.«
»Gospodična, za to so pa vaše lepe roke mnogo premajhne.«

*
»Že zoper dopust! Res sem radoveden, kakšen vror imate to pot, ko ste se širikral v enem letu peljali na pogreb vašega starega očeta.«
»Stara mati se zoper poroči.«

*
Janecek je prišel v solo. Učiteljica ga vpraša, če že zna štetno do deset.
»O, še veliko več!«

»No, povej, kaj znaš.«
»Ena, dve, tri, štiri, pet, sedem, osem, devet, deset, fant, baba, kralj, as.«

*
Davčni uradnik je godrjal: »Vaša davčna napoved ni v nobenem razmerju z vašimi izdatki. Mi natančno vemo, da ste si preteko leto kupili nov avtomobil. Vemo dalje, da ste sklenili zldati vi in ste s tem poverili načelnega arhitekta. Mi vemo, da ste naročili 1000 najfinnejših cigar in 3000 steklenic šampanja iz inozemstva. Mi vemo...«

Davkoplaćevalec se je smejal: »Ali pa tudi veste, že sem nlačal?«

— Pri lenivosti črev, bolezni na jetrib in žolču, odebelenosti, protinu, kataru v želodcu in črevih, oteklini notranjosti debolega črevesa, obolenju zadnjega črevesa odstranjuje naravna »Franz-Josef« grenčica naglo vsako zastajanje v organih spodnjega dela telesa in to brez bolečin. Dolgoletne izkušnje v bolnišnicah dokazujejo, da raba »Franz-Josef« vode izborne ureje delovanje črev.

Vlažno • hladno, sedaj NIVEA

Po burji, dežju ali snegu — je zlasti potrebno, da varujete Vašo kožo pred vetrom in slabim vremenom, lo pa storiti najbolje tako: vsak večer, predno gresti spal, si nadrgaste kožo zelo na akho z Nivea Creme. Koža bo postala vsied tega mehka in gibena, a poleg tega tako odporna, da ji niti slabo vreme ne more škocovati.

Vsled eucerita, ki se nahaja v Nivea Creme, prodre globoko v kožo, ne da bi pustila sija, in je istočasno krema za noč in dan

Kulturni komisar za koroške Slovence?

„Slovenčina“, kot jo uči Avstrija

Celovška tvrdka Stossier razpošilja po slovenskih krajih reklamni letak, čigar vsebino pričujemo dolvodno:

Izdelek za topice Stossierja. Celovec-Belenec. Zidanje kmetovalskih strojev in pridevanje naprav za hidravlično stiskalke za sadje. Vzgleno orodje za znanično strelenje postane zavarovan — namenjen za vse praznike, potem društva požarne Brambe (i. t. d.) Toda sigurna naprava za strelenje; **stori** kakor konski streli že pri malih tipih — postrežba na priprosti način, izurenje od vsake osebe — nevaren — lahko prenosen —, pribrani precejšnji stroški za strelenje; **drzer** neizmerjen. Topiči so — ker se more streliti ter se do seže — veliko detonacijo — izvrstno pripravljeni — oddajati hrupno strelenje. Tisoči so bili porabili od letov.

Oni so ne raztrgani. Zgornja stiska (= slika; na lepkaku je namreč natisnjena slika topiča) kaže novi varstvene topiči — postaveni zavarovan iz strojnegaja jekla, ki izključi popolno, da se morejo zgoditi nesreča — kakor dosedaj, če so bile porahljene poprejje priprave. Varstveni topiči obstoja iz jeklenih telesa, ki se more kreniti. Telo stoji pokončeno na eno zelzljivo plošči in je njegov nabijanski prastor tako sestavljen, da se more usuti rahlo smodnik — zatorej ni potrebno to zaklinati. Vzrok največjo nevarnosti slučajev je s tem odstranjen. Tudi je zaženje skaticev — ki je predvideno — tako ugodno in pripravno nabijanje je izvršiti taku lahko in hitro da se more streliti z jednim varstvenim topičem brez ovinkov trikrat v minut. Nevarno razgreljeno je izključno če je tudi strelenje večkrat. Varstveni topiči so napravljeni v 5 velikostnih tipih. Vsak košček je preskušen pred poslanjem na tanko ali stori najvišje.

Deželne vlade na Stajerskem, Koroškem, Njizji Austriji, Solnogradskem (i. t. d.) so priporočili — v potu načeljskih srezkov vsem občinam, da one napravijo varstveni topiči. Tozadnjem ukazom prilaga eno ugodno oblastna spricelovalo s skusjanju — dalje ono mnojno trgovske zbornice in vojske uprave v Celovcu. Ta spricelovala potrjujejo, da je izključno vsako varstveni topiči postrežje na praktičnem in pri prostrem načinu. Tudi tiskalni glasovi spricelajo, da je novi topič popolno pravilen, da se more zares streliti brez nevarnosti.

Glavni pridrje so: da je nemogoče, da se more topiči črezmočno nabijati, zatorej je izključno, da on raztrga; Tudi je izključno smodnik izpariti ali zakliniti, zatorej se ne morejo zgoditi kakih poškodovanj. Topič ne potrebuje

bube nobenega ogenjskega mesta, da se more pogreti začigalnice; zatorej ni obstoj ene pogoretiške novarne; Topiči ne odpovedajo — poznejsi streliči so izključni; Se ne potrebuje nobenih prostorov za strelenje, topič povsod potrebljen, tudi pri slabem vremenu. Vsako posluje se prilaga natačni prepis o obdelovanju.

★

Tako-le, sedaj pa si oglejte slovenski ustvar, ki je plod »manjšinske zaščite«, ki jo vživa Slovenci na Koroškem. Mesto da bi bila država poskrbela, kot se je mednarodno pravno obvezala, da se slovenski Korošči naučijo pravno pisati svojo materinsčino, so jo vsa ta leta mnogo bolj zanimali v senčniških podvigih slovenskih valpov, ki so 25. julija pokazali, kako oni svojo domovino ljubijo in kaj znajo. Iz zgoraj objavljenega zmesa, za katerega jamčimo, da ga živ krst, ne Slovenec in ne Nemec ne razume, ni mogoče razbrati, kdo ga je sestavil in dal na razpolago tež tvrdki z možnarji. Ce je to bil človek slovenskega rodu, ki se je tako dobro naučil svojega materinskega jezika v izbornih manjšinskih žolah na Koroškem, potem prosimo koroško deželno vlado, naj te sole zapre, da ne bodo sramotile našega lepega jezika in ne kvarile tistega naravnega znanja, ki ga ima Slovenec od svoje rodne hiše. Ce je pa to napisil kakšen nemški sizvedenec za slovensčino, ki jih je na Koroškem baje precej in ki si včasih drzejo celo poučevati slovensčino po raznih zavodih in ustanovah, potem naj si ta gospod ogleda v tej corbi svoje znanje in naj hitro pozabi še na tisto troho slovensčine, ki jo imata samo v zasramovanje govorice, ki jo spoštuje ena tretjina Koroške. Letak je natisnila »Carinthia«, ki je sicer vzorno podjetje, ki ji moramo čestitati, da je s svojim podpisom postila v javnost takšno brozgo, ki naj bo v posmeh slovenskemu delu koroskega prebivalstva, katero že desetletja nosi svoj denar v »Carinthia«, ne da bi bilo moglo dosegati, da se tam nastavi izobražen Slovenec, ki bo umel slovenske tiskovine popravljati tako, da bodo celičljive v slovenske. Tudi podjetju, ki želi, da bi z njegovimi možnarji streliči po slovenskih farah, gratuliramo, da v svojem vsemekrom dolodljubju ni zmoglo toliko, da bi bilo predložilo svoj spis kakšnemu Slovencu, predno ga razpošilja v neumljivem skayderveisec med slovensko ljudstvo.

Gornji letak je kricek dokaz, v kakšno smer gre »manjšinska politika na Koroškem in kakšno dobro voljo imajo oblastniki na Koroškem, da zadovoljijo kulturne potrebe svojih slovenskih zvestih sodržavljanov.

Nedeljski sport

Hašk: Primorje 2:1 (0:1)

Ljubljana, 18. novembra.

Nanašnjo tekmo med simpatičnimi Haškovci iz Zagreba ter našim ligalom ASK Primorjem so izvojevali gostje zasluzeno v svojo korist. Tekmi, ki je bila zlasti v prvem polčasu zelo lepa, je prisostovalo okrog 800 ljudi. Ker je bilo tudi vreme zelo ugodno za take prireditve, zato se je mogla igra razviti do one višine, ki napravi nogomet zanimiv. Le škoda, da domači niso ostali na višini prvega polčasa, ker potem bi igra neprimerno pridobila na svoji vrednosti. Kljub lepi kombinacijski igri gostov, druga polovica ni usajala, ker je bilo v moštvu domačih preveč in deloma zelo velikih vrzeli. V splošnem je bila igra fair, odigrana sicer v prijateljskem tonu, a vendar napeta.

Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah:

Hašk: Sijačič—Slivak, Golac—Kovačevič, Gayer, Kunst—Medarič, Fink, Leinert, Peterak, Ranogajec.

Primorje: Starec—Hasel, Bertonecij—Zemljak, Slamič, Boncij—Šlamberger, Pušo, Makovec, Bertonecij, Janežič.

Haškova enajstorica se v prvem polčasu ni posebno izkazala in je izgledalo, da boče štediti s svojimi močmi. Sele v drugi polovici so prišli s pravimi kartami na dan in so v tem delu igre dovolj potrdili svoj dober glas, ki ga uživajo zagrebški akademiki pri nas. Vsa »masinerija« je tako precizno funkcionalira, da smo mogli videti nebroj krasno izpeljanih akcij, ki jih zmorce samo takih tehnik, kakor so ravno Haškovci. Vsa enajstorica je povezana celota, kljub temu, da niso vsa mesta enakovredno zasedena. Hitro in precizno podajanje, siniselna igra napadnega kvinteta ter velika povezanost med halflinijo in napadalno vrsto da enajstorici pečat lepo kombinacijske in tehnično visoko stojec igre. Ravno tako je dobro funkcioniral obrambni trio z vratarjem vred, klub temu, da je žoga enkrat občutila v njegovem svetlu. Zagrebški akademiki so danes zaznali kakor oni pač znajo in so si zmagalo — katera bi mogla biti še večja — zasluzili.

S Primorjem moremo biti zadovoljni samo prvi polčas, v katerem so nam podali res lepo igro. V tem času je tudi vse funkcioniralo, zlasti v ospredju, dočim obrambni trio tudi v prvi polovici ni povsem zadovoljil. Starec je lovil nesigurno in Hassel je rabil precej časa, predno se je znašel, dočim je bil Bertonecij takoj na mestu. V halfliniji je bil najboljši Slamič, ki je bil v prvem polčasu sploh najboljši mož na polju. Napad je funkcioniral — četudi nekompleten — prav dobro, le strelov, ki smo jih videli prejšnjo nedeljo, smo danes zelo pogresali.

V drugem polčasu je pa skoraj vse več ali manj odpovedalo. Nasprotnik jim je s svojo kombinacijsko igro prekrižal vse ra-

čune. Nobene enotnosti in bilo več v enajstoriici, o povezanosti med napadom in halflinijo sploh ne more biti govora in napad sam je bil poleg tega popolnoma raztrgan. Morda je kriva pregrupacija napadalnega kvinteta, morda izredna tehnična igra Haška, dejstvo je, da je napad z odhodom Makoveca mnogo izgnabil in da je Petelin na levem krilu več škodil kakor koristil. Poleg tega pa je imel še Pepček danes tako slab dan, da so šli njegovi strelji povsod drugam, samo v mrežo ne. Končni rezultat za Primorje, moramo z današnjo tekmo označiti tako-le: V prvi polovici so bili prav dobrni, v drugi pa zelo slabi.

Igra otvorijo Primorjaši, ki takoj pričnejo s precej ostrom tempom. Igra postane že v začetku zelo živahnja, vendar se igra večinoma po sredi igrišča. Haškovi ustvarijo nevarno situacijo proti golom črno-beli, a Hassel pošlje žogo v avt. V 10. minutu korner proti Primorju, ki ostane neizrabljena. V 12. minutu diktira sodnik prosti strel proti gostom, ki ga Bertonecij izpremeni v gol. Ta gol je bil dosežen s posebnim trikom: domači so namreč pokrili vratarja Haška, da ni videl žoge; da pa ni zadela ob noge domačih, so jo preskočili in na ta način je šla žoga gladko v mrežo. Domači soše vedno v lahni premoci, zlasti, ker se je nadal Haška šele po 25. minutah znašel. Za Primorje so bile v 29. in 30. minutu krasne situacije, a Pepček pošilja žogo med oblake ali v prečko. V 32. minutu sledi zopet korner proti mači, a jo gostje ne izrabijo. Igra postaja Primorju, ki ustavi nevarno situacijo za doobje stranske izenačenja, a imajo domači vsele požrtvovanosti več od igre. Pepčku se še enkrat nudi izredna prilika, a smola, zopet nč in prvi polčas se zaključi z zasluzeno zmagou domačih.

V drugem polčasu nastopi Primorje s pregrupiranim napadom in mesto Makoveca je vstopil Petelin. Začetni udarec ima Hašk, ki začne z večjim elonom, ki se stopnjuje od minute do minute. Toda v 4. minutu se nudi Petelinu zelo zrela šansa in žoga bi bila gotovo v mreži, ako bi močnejše strehal. Pristisk gostov je vedno večji in v 7. minutu iznaredi Gayer iz prostega strela po tleh in še v isti minutni postavi Medarič s še krasnejšim strelom 2:1 za Haškove borce. Domača enajstorica je vedno manj na mestu in Starec ima polne roke dela, ko odbija ostre strele deloma nesigurno in ves obrambni trio je precej nesigurno. Hašk vnehementno napada ter s svojo izborno kombinacijo stalno ogroža vrata domačih. Sledi še serija kornerjev, večinoma proti Primorju, ki pa stanja ne izpremeni.

Tekmo je sedil g. Vidie v prvem polčasu prav dobro, v drugem polčasu pa je z nekaterimi, sicer zelo redkimi, napadnimi odločitvami bolj škodil gostom kakor domačinom.

Hermes: Ilirija 9:4 (3:4)

Kred kakimi 300 gledalci se je vršila danes na igrišču ŽSK Hermesa nogometna tekma med Hermesom in kombinirano enajstorico SK Ilirije. Ilirija je nastopila v oslabljeni postavi. Vrzelji je izpolnilo 5 igralcev juniorskega moštva, ki otreemu v tem niso bili kos. Posledice so se pokazale v drugem polčasu, ko Iliriju sploh ni prišla do izraza in so goli kaz deževali.

Pri Hermesu se je odlikoval napad z duhovitim kombinacijami, ki pa jih je znal številno izraziti še v drugem polčasu. Odlikoval se je predvsem Brodnik, ki je s svojega mesta dirigiral napad in zlagal sograšce z uporabnimi žogami. Halveslinija z neumornim Košenina na delu je v prvem polčasu igrala defenzivno slabo, popravila pa se je nato v drugem polčasu, ko Ilirijanom ni dala dihati. Obramba je imela resne težave samo v prvem polčasu, ko je moral Oblak štirikrat pobrati žogo iz mreže, najmanj dvakrat po svoji krividi. V drugem polčasu je zaradi blesure izstopil in ga je zamenjal Miklus, ki pa ni imel resnega posla.

Ilirija, ki je bila v prvem polčasu enakopravn nasprotnik, ki je v drugem polčasu popolnoma zatajila. Tempa, ki so ga diktirali Hermežani, mladi igralci niso mogli združiti in posledica je bila toča golov. Najboljši del moštva je bila halveslinija, v kateri se je odlikoval zlasti Koch. Obramba je v prvem polčasu dobro opravljala svoj posel, v dru-

ge polčasu pa je morala kloniti tempu, ki so ga diktirali Hermežani. Dva gola sta padla iz enaštevnikov, ki jih je precej po nepotrebni prisodil sodnik g. Dolinar. V napadu je bil gonilna sila Dobret, ki je sam dosegel tri gol, k enemu pa neposredno prisomožel. Koncem drugega polčasa je prešel v obrambo, kjer je prednjačil s eurovo igro, kar je nedvomno pokvarilo vlič igre.

Obsojanja vredno je dejstvo, da se nekateri igralci niti v prijateljskih tekmacih ne morejo vzdržati surove igre in nevarnega starta. V tem oziru je grešil poleg drugih predvsem Klančnik, tigar start je ponovno spravljal v nevarnost noje nasprotnikov. Naloga sodnika je, da take poizkusne v koli zatre. V tem oziru g. Dolnar ni zadovoljil, ne glede na to, da je tudi sicer napravil nekaj pogreske.

Moštvi sta nastopili v sledečih postavah:

Ilirija: Herman, Glušč, Zorman, Koch, Černač, Eisel, Smerdi, Scagnelli, Aljančič, Dobret, Perc.

Hermes: Oblak (Miklus), Klančnik, Košmrlj, Ferjan, Košenina, Kretič, Kos, Brodnik, Zalokar, Mokorel in Karš.

Gole so začili v prvem polčasu po vrsti Smerdu, nato dva Dobret, zatem Brodnik iz enaštevnikov in končno zopet Dobret iz prvega dela, nato scorta dvakrat Mokorel. — V drugem polčasu so realizatorji Brodnik (2 in enaštevnik) Mokorel, Zorman (avlogol) in Kos.

Tako naokrog

Učenjaki dele ljudi po barvi njihove kože na belce, ki so raztreseni po vsem svetu, ker so največji roparji in samogoltne, potem na pohlevne črnce, ki so doma tam daleč v Afriki, na ponosne rdečkarje in na premetene rjavce; ti sicer niso rjavji, ampak so bolj rumeni, točači bi jih človek imenoval rumenjake, bi utegnila nastati kakšna zmenjava, pa naj bodo zato rjavci.

Druži pa dele ljudi zopet po njihovih marnih na obzirnež in na surovine, po njihovi moralni na poštenjake in na lumpe, po njihovi pameti pa na brihtnež in tepece. Tepcev je na svetu največ; tako stoji že v svetem pismu zapisano: numerus stultorum est infinitus — številno bedovjan je neizmerno.

Pri nas, v naši deželi, prebivajo belci. Ti se dele na dve skupini: otroke in, recimo, na umazance.

Otroci silno ljubijo kaj pisanega ali pa kaj nenevadnega. Ni večjega veselja za otroke kakor so pisani pajaci ali pa čudovito oblečeni cirkuski žaljiveci. Svojo ljubezen do barv, do pajacov in do vsega, kar je nenavadnega, kažejo otroci tudi sami na sebi. Če le morejo, oblečajo očetovo suknjo ali pa se pokrivajo z očetovim širokokrajnim klobukom. Čudne figure, ki nastanejo iz teh zmesi, so otrokom v največji veselje. Če pridejo do sij ali do kroče, ce takoj namažejo: če ne sebe, pa druge. Otrok nič ne čuti, da je to surovo ali grdo; otrok pozna samo veselje. Kaj je lepo ali grdo, to mu večejo v glavo še pozneje.

Sola in očetova palica pa ne dosega vedno svojega namena. Pri nas je namreč tako, da tudijo že odstrali ljudje silno radi mažejo svoje tovariše s sajamom; po obrazu, po hrbitu in sploh posod, kamor dosežejo. Tudi z gnojnico jih

polivajo ali pa jih obmetavajo z najgršim blatom, pa se jim to nič ne studi! Če bi to bili o-roci, ki tako delajo, bi človek nič ne reknel; otroci imajo pač radi pajacade. Če pa delajo tako odrasli ljudje, ki se navsezadnje se hvalijo med seboj, češ, kako sem, ali kako smo teža ali tega, potem pa to že ni več otočka pajacade, ampak prav velika umazanja. Ali pa lumparija — kakor hočete. Takih ljudi, ki se sami hvalijo s tem, kako so konu drugemu zgodili, jaz ne morem; drugi pa naj, kakor hočejo.

Pa pustimo otroke in bedake in umazance ob strani, naj žive kakor hočejo in morejo, in se ozrimo nekoliko drugam. Življenje je namreč posvod zanimivo, prav nemški pesnik Goethe, ker ga zagrablji, in prav zanimivo je tudi poglavje o naši toliko hvaljeni civilizaciji.

Kaj je civilizacija? Kdo je civiliziran? — Sitno vprašanje je to in jaz sem o tem dolgo premisljeval te dejčne dni. Ljudje pravijo, da zamorci niso civilizirani, ker se ne nosijo po evropsko, t. j. oni ne zakrivajo svojih telesnih napak pred drugimi ljudimi, kakor to delamo mi, ampak hodijo taki okrog, kakršni so. Tudi Japonci in Kitajci delo niso veljali za civiliziranec, ker niso poznali modernih pušč in topov; odkar pa se znajo moriti na debelo kakor mi, so pa civilizirani... Kdor svoje grbe noče preveč očitno kazati, ampak si jo da zakriti od sprostnega krojača, ali pa kdor noče kazati svoje pleše, ampak si jo zakriva z lasuljo ali vsaj s klobukom, ta ni civiliziran; kdor pa zna svoje napake prikrivati, ta je civiliziran... Tudi darū govorja nima človek, da ž njim svoje misli razlova, je rekel francoski diplomat Talleyrand, ampak da jih zakriva — tak človek, ki to zna, ni samo civiliziran, ampak je celo — diplom!

Temelj civilizacije je torej po mojem laž-

SSK Maribor: SK Železničar 1:0 (0:0)

Maribor, 18. novembra.

Danes sta si stala nasproti v prvenstvenem boju na zelenem polju staria rivala SSK Maribor in SK Železničar. Papirnat form obeh moštva je dajala več izgleda za zmago Železničarjev, vendar je Maribor v nekoliko sprememjeni postavi pokazal prav uspešno igro in zasluzeno zmago.

Železničar prične, vendar igra napad raztrgano in par ugodnih žans ne zna porabit. Tudi Mariborci se ne razumejo med seboj, lepe situacije si poškodijo s tem, da trije prekratko kombinirajo ter mu nasproti krile z lahko jemljivo žogo. Tempo je precej hiter, igra pa večidel odprt. V drugem polčasu so bili uspešnejši, napad se kombinira na desnicu in vedno nevarno ogroža nasprotna vrata. V šestih minutih pobegne desno krilo Maribora, lep center sprejema Miloš ter ga nebraljivo pošlje med droge. Uspeh izredno vpliva na elan moštva, toda tudi Železničarji ne klonejo več, opasne napade sicurno odbija obramba. V zraku visi še en gol. Tudi precej številno občinstvo si ga želi, bilo na eni, bilo na drugi strani. Toda žoga noče nitti v ena, nitti v druga vrata. Tudi pred vrati Železničarjev so se nevarne situacije, kjer se je parkrat prav uspešno udejstvoval vratar. Potem pa je bil konec.

Igra je bila obotevansko fair in je imel sodnik g. Deržaj iz Ljubljane lahko delo.

Donoldine so igrale na istem igrišču rezerve obeh klubov prvenstveno tekmo. Zmagali so Železničarji z rezultatom 3:2 (1:1). Sodil je g. Jančič.

Cakovec, 18. novembra. Ilirija—Čakovečki SK 2:2.

Zagreb, 18. nov. b. V Zagrebu je gostovala današnja varazdinska Slavija proti Gradjanskemu. Za tekmo je vladalo precejšnje zanimanje, končala pa je s 5:0 v korist Gradjanskega.

Beograd, 18. nov. n. Današnja nogometna tekma med Baskom in Jugoslavijo se zaradi izredno slabega vremena ni vršila.

Beograd, 18. nov. m. Naši najljubi teniški igralci Puncic, Pallada, Schäfer in Kukuljević bodo 21. t. m. odšli na turnejo po Indiji. Skupino bo vodil nekdanji igralec zagrebške Concordije Ivica Pavelić.

Občni zbor mariborske kolesarske poduzeve

Maribor, 18. novembra.

Vrhovni sportni forum štajerskih kolesarskih sportnikov — Mariborska kolesarska poduzeva je imela danes dopoldne v dvorani »Novega sveta« svoj redni letni občni zbor. Vodil je zborovanje predsednik Markovič, ki je pozdravil navzočne predstavnike klubov, med njimi zlasti podpredsednika Maratona, ravnatelja Lekana. Nato je poddarjal dejstvo, da uživa kolesarski sport vse pre malo pažnje od strani države. Uvodoma svojega poročila je omenjal zločinstvo v Marseljih ter se v toplih besedah spominjal pokojnega velikega kralja. Vsi navzočni so zaklicali trikratni »slava« in novemu kralju trikratni »živijo«. Sledila so poročila posameznih funkcionarjev. Najzanimivejše je bilo poročilo tehničnega referenta Kebriča, ki je dokazoval izredno požrtvovanlo in veliko tehnično delovanje poduzeve pri organizaciji štajenskih kolesarskih tekmovanj. Poduzeva steje 4 klube in 2 kolesarski sekcijski, prireditev (dirk) je bilo 16. in sicer 6 klubskih, 10 medklubskih. Največja je bila: prvo državno olimpijsko prvenstvo na progri Maribor—Dravograd—Maribor na 100 km ter prvenstvo mariborskem v ljubljanski poduzevi za Dravograd banovino na progri Maribor—Celje—Ljubljana. Vsi klubi imajo 41 verificiranih dirkatev. Pri dirkah je zasedel največ mest Maraton z 21, Železničar s 17, Edelweis s 4. Pošta in Drava pa po 2 mesti. V lanskem sezoni je dobila poduzeva tudi prve izpravljene sodnike, in sicer je Zvezna imenovala za sodnika Markoviča, izpote sta pa napravila Kebrič in Ružič. — Po poročilih se je razvnela živahnja debata, ki se je ukvalila z ukupno 120 žalih, ki so se pojedili v zrcalu razlike običajev. Pošta je omislila novi sistem, ki je podrobnejši in boljši.

Poročilo Tokalon je edini puder, ki vsebuje smelanovo peno (pripravljeno po patentirani metodoi). To je sestavina, ki omogoča, da daje puder Tokalon licu prekrasno srečo dekljiko lepoto. Smetanova pena povzroči, da ostane puder na licu petkrat dalje kakor sicer. Ce se samo enkrat dnevnoprsno uporabi, se Vaša lice ves dan ne bo svetlikalo. Ce